

CONTROL FINAL: Resum.

➤ **EL NOSTRE COS TÉ DIFERENTS PARTS:**

1. **El cap** : front, galta, boca, nas, orelles, celles , ulls...
  2. **El tronc**: pit, esquena, ventre, cul...
  3. **Les extremitats superiors o els braços**: avantbraç, mà,...
  4. **Les extremitats inferiors o les cames**: cuixa, cama, peu...
- **Les articulacions** són les parts del nostre cos que ens permeten moure, girar o doblegar el cos. Articulacions: coll, espatlla, colze, canell, artells, cintura, genoll i turmell.
- **L'esquelet** és el conjunt d'ossos del nostre cos: és la part dura i ens aguanta per tal que puguem caminar i moure'ns. Els ossos no es poden doblegar ni estirar és dir són rígids i no són elàstics.
1. Al cap tenim l'ós del crani.
  2. Al tronc tenim: estern, costelles, columna vertebral.
  3. Als braços tenim: húmer, radi, cúbit.
  4. A les cames tenim: fèmur, tíbia, peroné.
- **La musculatura** és el conjunt de músculs del nostre cos: és la part tova i fa que el nostre cos es mogui. Els músculs són elàstics i flexibles, és dir, es poden estirar i doblegar.
- **Músculs dels braços**: bíceps...
- **Músculs del tronc**: abdominals, pectorals...
- **Músculs de les cames**: bessons...

LA DIGESTIÓ:

Per viure necessitem les substàncies nutritives dels aliments.

El recorregut dels aliments:

1. Tallem i triturem el menjar amb les dents.
2. Amb la llengua barregem el menjar amb la saliva i ens l'empassem.
3. El menjar mastegat passa per l'esòfag.
4. El menjar arriba a l'estómac, i es transforma en una mena de puré.
5. Aquest puré recorre l'intestí, on s'absorbeixen les substàncies nutritives que passen a la sang.
6. La resta de substàncies que no s'aprofiten, s'expulsen per l'anús.

L'ORIGEN DELS ALIMENTS:

- ▶ Els aliments que mengem els podem treure de les plantes per tant són d'**origen vegetal**.
- ▶ Aliments vegetals: pastanaga, col, poma, pinya,...
- ▶ Però també mengem altres aliments que els traiem dels animals per tant són d'**origen animal**.
- ▶ Aliments d'origen animal: llet, ous, xoriço,...

▶ SERVEIS PÚBLICS:

Enllumenat	Centre de salut
Recollida d'escombraries	Hospital
Neteja dels carrers	Servei d'ambulàncies
Asfaltat	Bombers
Biblioteca	Policia local
Mercat municipal	Museus municipals.
Manteniment de parcs i jardins	Instal·lacions esportives
Transport públic	Proveïment d'aigua
Escoles	Clavegueram

▶ PARTS D'UNA MUNTANYA:

- ▶ El cim, que és la part més alta.
- ▶ El peu, que és la part més baixa.
- ▶ Les vessants, que són les parts laterals de la muntanya.
- ▶ La plana, és la part de terreny pla que hi ha quan acaba la muntanya.
- ▶ El turó, és una muntanya més baixa i amb el cim més arrodonit.
- ▶ La vall, és l'espai que hi ha entre dues muntanyes i té forma de "V".
- ▶ La serralada, és quan s'ajunten moltes muntanyes.

ELS ANIMALS:

Els animals els podem agrupar segons tinguin una sèrie de coses que fa que s'assemblin entre ells o que els facin diferents d'altres:

- ▶ Poden néixer d'un ou o del ventre de la mare.
- ▶ Segons la seva pell poden tenir pèl, plomes o escates.
- ▶ Segons el medi on viuen poden ser terrestres o aquàtics.
- ▶ Podem agrupar els animals en mamífers, aus o peixos.

- ✿ Una altra manera d'agrupar els animals és:
  1. **Vertebrats**, que són els que tenen esquelet, es dir un conjunt d'ossos que aguanta el seu cos i els permet moure's.
Els mamífers, les aus i els peixos són vertebrats.
  2. **Invertebrats**, són els que no tenen ossos, però alguns tenen una closca que els protegeix.
- ✿ També es poden classificar en:
  1. **Vivípars**, que són els que neixen del ventre de la mare.
Els mamífers són vivípars.
  2. **Ovípars**, que són els que neixen d'un ou que pon la mare.
Les aus, els peixos i els invertebrats són ovípars.
- ✿ També els podem classificar segons el que mengen:
  1. **Herbívors**, que són els que s'alimenten de plantes, fruits o llavors.
  2. **Carnívors**, són els que s'alimenten de carn d'altres animals.
  3. **Omnívors**, són els que s'alimenten de plantes i de carn.
Hi ha mamífers, aus i invertebrats herbívors, carnívors i omnívors. Gairebé tots els peixos són carnívors.

• LES PARTS DE LES PLANTES:

1. **L'ARREL** → Manté la planta subjecta a terra i absorbeix les substàncies.
2. **LA TIJA** → Uneix l'arrel amb les fulles i sosté la planta.
3. **LES FULLES** → Són verdes i transformen les substàncies del sòl en aliment per la planta.
4. **LES FLORS** → Són de colors molt variats i es transformen en fruits.
5. **ELS FRUITS** → Contenen les llavors.
6. **LES LLAVORS** → En neixen les noves plantes.

ELS ANIMALS I LES PLANTES QUE FORMEN PART D'UN ECOSISTEMA ESTAN ADAPTATS A VIURE EN AQUEST LLOC:

- a. El pingüí → Les seves ales són semblants a unes aletes per nedar millor.
- b. El camell → Poden estar molts dies sense beure aigua.
- c. El pèsol → Aquesta planta utilitza unes tiges arrissades per subjectar-se a altres plantes.
- d. Els cactus → Guarden l'aigua a les tiges.
- e. L'ós polar → Té el pèl blanc per camuflar-se a la neu.

* Els objectes estan elaborats amb diversos materials: plàstic, vidre, fusta, llana i alumini. Hi ha objectes que poden estar elaborats amb més d'un material.

* **Origen dels materials:**

Alguns materials s'obtenen directament de la natura i poden ser:

1. **D'origen animal:** llana, cuir i seda.
2. **D'origen vegetal:** cotó, fusta i cautxú.
3. **D'origen mineral** → Roques: carbó i pissarra.
" → Minerals: ferro, or, plata i l'aigua.

* **Les diverses màquines i eines necessiten energia per funcionar.**

Proporcionen aquesta energia:

- **EL combustible:** la gasolina i el gas.
- **L'electricitat o les piles.**
- **La persona amb el propi cos.**